

ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕВАГИ, ЯКІ ОТРИМАЛА УКРАЇНА ПІСЛЯ ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС

Постановка проблеми. Серед актуальних проблем Української держави питання європейської та євроатлантичної інтеграції є одним із найбільш складних. Відомо, що євроінтеграція є головним зовнішньополітичним пріоритетом України. Президент України Леонід Данилович Кучма у посланні до Верховної Ради України у червні 2002 року визначив європейську інтеграцію стрижнем стратегії економічного та соціального розвитку України на перспективу.

Неоднозначне ставлення населення Сходу і Заходу до євроінтеграції України – наслідок розколу суспільства, адже Україна лежить на перехресті різних геополітичних інтересів, а саме «США-ЄС-Росія»

Україна конче потребує сталого зростання економіки та підвищення добробуту народу і розраховує досягти цієї мети за допомогою євроінтеграції. Проте, виявляється, що євроінтеграційні успіхи не такі вже й визначні, що зумовлено наявністю в ЄС низки проблем інтеграційного характеру (ослаблення потенціалу економічного зростання, зниження динаміки зовнішньої торгівлі та інвестицій, боргова криза та дискредитація інтеграційного іміджу).

Мета. Проаналізувати переваги входження України до Євросоюзу. Для досягнення мети поставимо наступні завдання:

дослідити історію зародження відносин України з ЄС.

розглянути наслідки зриву підписання договору (Євромайдан, Революція Гідності)

проаналізувати хід підписання Угоди про асоціацію з Євросоюзом та умови її ратифікації

з'ясувати переваги та недоліки вступу України до ЄС

Вислаб матеріал. Представництво Європейської Комісії в Україні було відкрито в Києві у вересні 1993. Із 1 грудня 2009 (після набуття чинності Лісабонського договору) Представництво Європейської Комісії перетворилося на Представництво Європейського Союзу в Україні. Внаслідок політики розширення, ЄС отримав спільні кордони з Україною, 1 травня 2004р. до ЄС приєдналися десять країн (Польща, Угорщина, Словаччина і тд.), 1 січня 2007р до ЄС приєднався ще один сусід України – Румунія. Протягом багатьох років основою відносин між Україною і ЄС була Угода про партнерство та співробітництво, яка набула чинності 1 березня 1998 р. Україна співпрацювала з ЄС в рамках проекту «Східне товариство», завданням якого є підготовка до вступу України в Євро Союз. Переговори між Україною та Європейським Союзом щодо укладення нової посиленої угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво розпочалися у березні 2007 р. відповідно до Плану дій Україна-ЄС.

Впродовж 2007-2012 рр. було проведено 21 раунд переговорів щодо угоди про асоціацію між Україною та ЄС у рамках 3 робочих груп:

З політичного діалогу, зовнішньої і безпекової політики.

З юстиції, свободи та безпеки.

Економічних, секторальних питань та питань розвитку людського потенціалу.

А також 18 раундів переговорів щодо створення зони вільної торгівлі.

Майбутня назва угоди – «Угода про асоціацію» була попередньо узгоджена міністрами закордонних справ Європейського Союзу 22 липня 2008р. у Брюсселі на засіданні Ради Євросоюзу.

вересня 2008р. була укладена Угода про асоціацію Україна-ЄС, яка має:

Оновити спільні інституційні рамки співпраці України та ЄС.

Сприяти поглибленню стосунків у всіх сферах.

Посилити політичну асоціацію й економічну інтеграцію на основі взаємних прав та обов'язків.

Також створення зони **вільної торгівлі** сприятиме поступовій інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС. 11 листопада 2011р. у Брюсселі відбувся завершальний 20-тий раунд щодо укладення угоди про асоціацію, у ході договору були узгоджені всі деталі Угоди.

У 2011-2013 рр. все йшло до укладення угоди та до входу України в Євро Союз найоптимістичніші прогнози сходилися на кінці 2013 року, але все залежало від внутрішніх політичних процесів та ефективності виконання Україною встановлених у Порядку денному асоціації критеріїв для підписання зазначеної угоди, а також від діалогу України та ЄС. Для пришвидшення підписання Угоди діяли спеціальні комісії, наприклад спеціальна Моніторингова місія Європарламенту під керівництвом Пета Кокса та Олександра Квасневського зі спостереження за розглядом справи экс-прем'єр-міністра Ю. Тимошенко та экс-міністра внутрішніх справ Юрія Луценка. Ця Місія прапос з червня 2012 року, продовжена до вересня 2013 року. Євросоюзом був поставлений ультиматум вирішити проблеми в Україні до 15 травня 2013 року, до часу перевірки, бо це могло вирішити долю Асоціації. 15 травня Єврокомісія схвалила проект рішення, отже тепер доля Угоди повністю в руках України.

21 листопада 2013 року уряд «регіоналів» неочікувано вирішив призупинити процес підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Таке розпорядження було офіційно оприлюднено тогочасним прем'єр-міністром Азаровим. Рішення уряду України призупинити процес підготовки до укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС викликало хвилю протестів в Україні. Це зволікання з підписанням стало останньою краплею в чаші «терпіння» українського народу, люди почали збиратися на протести, перший протест відбувся 21 листопада 2013 року. Це були звичайні мітинги з піснями і танцями, люди хотіли кращого життя і це вони вбачали в рядах ЄС а також люди прагнули зняти з посади президента Віктора Януковича, вважаючи що він контролює в своїх руках забагато влади. Все змінилось після побиття студентів загонами спецпідрозділів «Беркут» (30 листопада 2013 року) – це стало переламним моментом... Після чого почалися криваві міжособиці між радикально настроєними проти «Беркуту» та Віктора Януковича, мітингувальниками і саме спецпідрозділом. Народ обрав свого і Віктор Янукович втік, боячись відповідати за свої вчинки, прихопивши немаленьку суму державного бюджету. 6 березня 2014 в Брюсселі відбувся екстрений саміт ЄС, що був присвячений українській політичній кризі, на якому зокрема обговорювалося прохання післяреволюційної української влади якомога швидше підписати Угоду. Представники західноєвропейських держав наполягали, що таку важливу угоду не можна підписувати, доки в Україні не буде обрано нову владу, підтримка якої населенням ні в кого не викликати сумнівів. Було знайдено компроміс, який згодилися підтримати всі учасники саміту – розділення угоди на політичну і економічну частини і підписання спочатку першого, а потім другого документа.

Політичну частину Угоди було підписано 21 березня 2014 р. під час Позачергового Саміту Україна – ЄС. Від України Угоду підписав Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк. Того дня, зокрема, були підписані Преамбула, Стаття 1, Розділи I

«Загальні принципи», II «Політичний діалог та реформи, політична асоціація, співробітництво та конвергенція у сфері зовнішньої та безпекової політики» і VII «Інституційні, загальні та прикінцеві положення» Угоди. На тому ж Саміті Українська Сторона заявила, що зобов'язання України, які випливають зі статті 8 Угоди про асоціацію стосовно ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду 1998 р. будуть виконані після внесення відповідних змін до Конституції України.

27 червня 2014 р. під час засідання Ради ЄС Президент України П. Порошенко та керівництво Європейського Союзу і глави держав та урядів 28 держав-членів ЄС підписали економічну частину Угоди – Розділи III «Юстиція, свобода та безпека», IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею», V «Економічне та галузеве співробітництво» та VI «Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством», які разом із рештою тексту Угоди становлять єдиний документ. 16 вересня 2014 р. Верховна Рада України та Європейський Парламент синхронно ратифікували Угоду про асоціацію між Україною та ЄС. Українська Сторона передала до депозитарію ратифікаційні грамоти і завершила таким чином усі внутрішньодержавні процедури. Відповідно до статті 486 Угоди з 1 листопада 2014 р. здійснювалося її тимчасове застосування до моменту набрання нею чинності. 1 вересня 2017 року після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі. Угода за своїм обсягом і тематичним охопленням стала найбільшим міжнародно-правовим документом за всю історію України та найбільшим міжнародним договором з третьою країною, коли-небудь укладеним Європейським Союзом. Вона стала яскравою демонстрацією якісно нового формату відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції».

Угода набирає чинності в перший день другого місяця, що настає після дати здачі на зберігання останньої ратифікаційної грамоти або останнього документа про затвердження, тобто з 1 вересня 2017 року, після того як 11 липня 2017 року Рада ЄС ухвалила остаточне рішення про укладення Угоди про асоціацію з Україною від імені Європейського Союзу. Строк дії Угоди необмежений. Будь-яка сторона може денонсувати Угоду шляхом надіслання повідомлення про це іншій стороні, дія Угоди в такому випадку припиняється через п'ять місяців з дати отримання повідомлення.

До позитивних наслідків вступу України в ЄС можна віднести такі вигоди:

- **політичні вигоди:** Участь в Європейській колективній безпеці та гарантування, за її допомогою, територіальної недоторканості України;

- **економічні вигоди:** Макроекономічна стабільність, нові ринки збуту для українських товарів та додаткові інвестиції, в українську економіку, надання субсидій деградуючому сільському господарству, зменшення митних тарифів та отримання позитивного сальдо торговельного балансу;

- **соціальні вигоди:** Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС, відкриття кордонів для вільного пересування населення та розширення можливостей для освіти, роботи й відпочинку, забезпечення високого рівня життя населення;

- **культурні (ідеологічні) вигоди:** Широкий доступ до інформаційного потенціалу ЄС.

- А також відзначити наступні переваги вступу України до ЄС:

- **політичні переваги:** Стабільність політичної системи та адаптація національного законодавства із законодавством ЄС, реформування недієздатного національного судочинства;

- **економічні переваги:** Забезпечення розвитку середнього та малого бізнесу, впровадження стандартів ЄС у виробництві, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств;

- **соціальні переваги:** Формування середнього класу, реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо;

- **ідеологічні переваги:** Поширення української культури в країнах ЄС.

- До негативних наслідків вступу України в ЄС можна назвати такі загрози:

- **політичні загрози:** небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом;

- **економічні загрози:** Можливе переміщення до України шкідливих виробництв;

- **соціальні загрози:** Поглиблення демографічного спаду, проблема незаконної міграції та відтоку кадрів;

- **культурні (ідеологічні) загрози:** Падіння духовності;

А також визначити такі недоліки вступу України до ЄС:

- **політичні недоліки:** Часткова втрата суверенітету, невизначеність стратегії розвитку ЄС, погіршення відносин з країнами СНД та іншими країнами;

- **економічні недоліки:** Втрата конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін;

- **соціальні недоліки:** Ускладнення візового режиму зі східними сусідами;

Висновки. Проаналізувавши можливі позитивні та негативні наслідки вступу України до ЄС, слід зазначити, що вхід до Європейського Союзу є логічним наслідком прагнення України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства, обумовлений сучасними реаліями та вимогами об'єктивних економічних і політичних законів розвитку. В сучасному глобалізованому суспільстві, найбільшу вигоду отримують саме ті країни, які об'єднують свої зусилля заради досягнення спільних інтересів та високих показників розвитку. Отже, приєднання України, в загальному, відповідає її національним інтересам за умови врахування наданих нижче рекомендацій, об'єктивного та всебічного вивчення факторів інтеграції, її впливу на політичну, економічну, соціальну та культурну (ідеологічну) сфери держави, вироблення власної лінії поведінки в межах, які не суперечитимуть членству України в ЄС. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє незаперечними перспективами на майбутнє. Досвід другої половини 20-го століття доводить, що жодні специфічні умови та особливості національного розвитку, кризові стани та внутрішні трансформації не можуть відкласти неминучу дію об'єктивних законів глобалізації розвитку.

Література

1. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка ТНЕУ», 2018. – 250 с.
2. Гурик М. І. Шумка М. Л. Трансформація специфічних ознак патерналізму в умовах децентралізації в Україні. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/29229>
3. Представництво України при ЄС [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>
4. Програма інтеграції України до ЄС, схвалена Указом Президента України від 15.09.2000 р. // «Урядовий кур'єр» 2000 - №40. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001100-00>
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та європейським союзом і його державами членами, з іншого [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
6. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://ru.wikipedia.org/wiki>